

בכל מערבין פרק שלישי עירובין

לג.

עין משפט
גזר מצוה

ס א מ"י פ"ד מהלכות
שבת הלכה ח סג
לאון סה טו"ע ע"ה סי'
שמה ספיק :

א) שבת ת, ט, טו, טז, טז;
ב) שבת ח, טו, טז;
ג) שבת ח, טו, טז;
ד) א"ר ב"ר אבא ר' יוחנן, טז

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה והוא נמכרין וכו' ורייתיה פהרי פחות מד' אמות כ"ל ומד"א עם דניור הקודם: (ב) ד"ה והוא עני וכו' לנקיע רש"י הוא והני יול: (ג) ד"ה נתנו ככלכלה וכו' לפיכך נכתב כספריים (ואי גרסי' וכו' אסורים) מא"מ ו"כ ס"א א"ן וכו': (ד) תוס' ד"ה וכלכלה וכו' אם למטה היו רוחם שלשה כ"ל מימם סתם נמקם: [נהגריעין] גרם רוחם קר' שלשה:]

רב ניסים גאון

לימא קסברי רבנן צדדין אסורין: איתא במסכת שבת בפרק מי שהשחיה לו בדרך, דהוינן בה בברייתא בהמה צדדי אילן, אי כאלו עצמו וכבהמה עצמה דאמר ואסור להשתמש בהן בשבת אי לא. ובסופה פסקו ההלכה ואמרו הילכתא צדדין אסורין צדדי צדדין מותרין. ואית דמקשי עליה ואמר וכו' מאחר שנשפחה הלכה כי הצדדין אסורין למה מתמייהו כבאן בעירובין לימא קא סביר רבנן צדדין אסורין וחוורין (דומיין) [דוחורין] אותה לפי הפירוק שפירק בסוף. ויש לי לפרק על זו הקושיא ולומר כי זה שאמרו בעירובין לימא קסברי רבנן צדדין אסורין אלו הדברים חוורין לעיקר דברי רבנן, כל שהוא משום שבות לא גזרו (ה) עליו בין השמשות. וכשהגיעו הדברים לצדדים התמיהו ואמרו לימא קא סביר רבנן צדדין אסורין בין השמשות. וחוורין ודחו בין בין השמשות לא גזרו רבנן אלא על אילן גופו אבל על צדדים [לא גזרו] אלא בשבת עצמה, אבל בבין השמשות לא גזרו.

א) נראה לז"ל גזרו עליו כהש"ס.

והוא נמכרין לשבות בעיקרו. הלכך למטה מי' עירובו עירוב דמאי נפיק ליה חוץ לד' אמותיו כמה דבעי ולמשקליה ואייתיה (ה) פחות מד' אמות עד לתוך ד' אמותיו ואע"ג דמשוינן להו ניהיליה רשות היחיד לגבי קניית עירוב להקל לאו רה"י גמורה היא שלא יוכל להציא

מחוזה להן לתוכן דהא לאו מחילה איכא ולא חילוק רשות איכא ומאן קא משוי להו בית עירוב הוא דמשוי להו וכי איכוון ציית דהיתרא איכוון ולא לשויה ציית דאיסורא. למעלה מי' אין עירובו עירוב דהא כי נפיק וסקליה מייתי מרה"י לרה"ר ולקמן פריך הא אי ציני מייתי ליה דרך עליו: ומאי למעלה ומאי למטה. בדבר הנוטה שזה הוא ואי למעלה אית ביה למטה לית ביה ולא שייך ביה לשון מעלה ומטה ולא שון גזרה ומנוך והכי איצטריך ליה למייתי נתנו צאלין גזרה י' אין עירובו עירוב אין גזרה עשרה עירובו עירוב ומדמי מעלה ומטה משמע דוקוף ויכול להניח למעלה בגובהו או למטה כשיפולו: דהדר וקף. צטוק נטייתו ומשכחת ביה מעלה ומטה צוקיפתו כגון דנטייתו כולה למטה מי' דאי למעלה מי' לא משכחת צוקיפתו מעלה ומטה: והא אי ציני מייתי ליה דרך עליו. כי הו חוץ לד' אמות נמי ולמעלה מי' כיון

דד' אמותיו ועלותו עד לנקיע רה"י (ט) הרי יכול לעלות לאילן עד למעלה מעשרה וליטול דהא כל האילן מעשרה ולמעלה רה"י ומצינאו למקום שצייתמו: כשצייס מכניפין. וכל נטיית הנוף שחוץ לד' אמותיה הנמוכה מי' דהוא רה"ר כדעולא וכו' נמי מייתי ליה למעלה מעשרה דרך אריזה של נטייה עובר צאור רה"ר וקיימא לן צמושיט מרשות היחיד לרה"י דרך אור רה"ר אפילו למעלה מי' חייב דתנן בפרק הזורק (שבת 97 טו). היו שמהין צדיטוא אחת הזורק פטור המושט חייב שכן היתה עבודת הלויים: עמוד ט'. דוקא נקט ט' כדאמר ביציאות השבת (טז טז). דפחות מג' ארעא סמיכתא היא דדרסי לה רציס מג' עד ט' לא מדרס דרסי לה מפני גובהה ולא כחופי מכתפי עלה מפני שגמוכה לכתף הלכך לאו רה"ר היא אלא כרמליה ט' חזיא לכחופי והוי רה"ר עשרה רה"י: וזרק. מתחילת ארבע לסוף ד': ונה על גביו חייב. דהוא לא עקירה והנחה מתחילת ד' לסוף ד' צרה"ר אבל אין רציס מכתפין עליו אע"ג דזרק ד' אמות ברשות הרציס כיון דלא הוא הנחה צרה"ר פטור: למעלה מעשרה אין עירובו עירוב. וכדלוקימנא מתמייתין צנתכוון לשבות בעיקרו ונפו נוטה חוץ לארבע אמות והדר זקף: ואסור ליעולו. אפילו האי דלמטה מעשרה אסור ליעולו למחר שצבת אם רעה לאכות משום דמשחמט צאלין ואפילו חייב קני ליה עירוב צין השמשות דכיון דמשום אילן שבות דרצנן הוא לא גזרו עליו צין השמשות ואי הוה ציני למשקליה הוהא שעתא מצי שקיל. כל איסור שבת ויו"ט דהוי מדרבנן קרי שבות: צמוך ג'. הניח עירובו צאלין למטה משלשה סמוך לנקיע: מותר ליעולו. שצבת דכל למטה משלשה אפילו צאלין לא גזרו עליו דהוי כארעא סמיכתא והכי נמי תנן בפרק צמרא (97 טז): היו שרשי גזוהין מן הארץ ג' לא ישב עליהן: נתנו ככלכלה כו' אפילו למעלה מעשרה עירובו עירוב. לקמן מפרש בשאין האילן רחב ד': ואסור ליעולו לא גרסינן. דאי גרסינן אמאי מתמה לקמן אדרצנן ואמר לימא קא סביר רבנן צדדין אסורין ואדרבי לא מתמה ומשום דקיימי רצנן עליה ואמרין כל מקום שאסור ליעולו כו' לפיכך נכתב כספריים (ו) ואי גרסינן ליה טעמא משום דקסבר

צדדין אסורין: אינימא אסיפא. דקאמר רבי נתנו ככלכלה עירובו שימוש אילן אין עירובו עירוב דגזרו על השבות צין השמשות: נימא קסברי רבנן צדדין. דאילן אסורין כגון הכא דאינו משחמט צאלין עממו אי הוה שקיל לעירובין אפילו שצבת ככלכלה הוא דמשחמט שהוא ינידי אילן ופולגתא היא צפ' מי שהשחין (שבת 97 קד): איכא למ"ד אסור ואיכא למ"ד מותר ואשתא נימא מהכא צדדין אסורין וניהוי דשרי כיווד צמקום רציס וניהוי דך מתמיה סייעתא למאי דפסקיה חסם הלכתא צדדין אסורים: אלא ארישא. קיימי רצנן דקאמר רבי נתנו צאלין למטה מעשרה עירובו עירוב ואסור ליעולו ואמרין ליה רצנן אע"ג דהוא ועירובו צרה"ר ט' כיון דאסור ליעולו שצבת משום אילן אסור ליעולו צין השמשות שהוא ספק ואין עירובו עירוב: אי לית ביה ארבעה. רוחב: מקום פטור הוא. דכל פחות מרוחב ד' ק"ל ציציאות השבת דלא הוי רשות צפני עממו וצטל אלל רה"ר ואלל רה"י אם עומד צינייהן כדאמרין (טז 97). עומד דאם על האסקופה נוטל מן העני ונותן לו מעטל הבית ונותן לו ואפילו איסורא דרצנן ליכא והכא כי נתנו למעלה מעשרה לאו צרה"י הוא ואמאי אין עירובו עירוב הרי יכול ליעולו לרשות הרציס: ואי דאיש ציה ד'. ומשום הכי קאסר ליה רישא אסיפא אמאי מהני ליה ככלכלה הא רשות היחיד הוא ואסור: רישא דאיש ציה ד'. ומשום הכי למעלה מי' אין עירובו עירוב דהוא צרה"ר ועירובו צרה"י: סיפא דלויס צמ"ד. ומשום הכי לאו רה"י היא. וכלכלה דנקט משום דרבי סבר לה כו' יהודה דאמר [ע"כ] עירוב המונח למעלה מי' לא הוי עירוב ואפילו נתכוין לשבות למעלה אלא אי"כ מונח על גבי מקום ארבעה הלכך אי לאו כלכלה ליכא עירוב על גבי מקום ארבעה אלא כלכלה משלימתו לארבעה:

דהדר וקף. וא"ת והכי חשיב למעלה מעשרה רה"י הא גדיים צוקעין צו תמחיו ואפילו ר' יוסי צר' יהודה לא שרי אלא צהדרן מחילות ו"ל דמיייר כגון סתמוס תחת הזקיפה דלא מצי צקעי אי נמי כגון שיש גובה י' צאותו זקיפה דחשיב רה"י אע"ג דגדיים צוקעין כמו עגלות כדאמר צהורק

(שבת 97 טז). דהוי רה"י אע"ג דתמחיהן הוי רה"ר: והא אי בעי מייתי א"ה דרך ע"יו. פ"ה דיכול לעלות צאלין עד למעלה מעשרה וליטול דהא כל האילן מעשרה ולמעלה רה"י וצינאו אללו למקום שצייתמו יש צבורים שר"ל שגם האור שיהא למעלה מי' אפילו כנגד הנטייה שהיתה פחותה מי' הוי רה"י ולא עלה זה על דעת רש"י דלא הוי רה"י אלא כרמליה וכו' שפירש וצינאו למקום שצייתמו וכן לומר דהיינו לעיקרו של אילן דהא רה"ר גמורה ואע"ג דד' אמותיו חשצנין כרה"י היינו דוקא למהוי הוא ועירובו צמקום אחד אלל להמיר להציא שם מרה"י או לאסור מרה"ר שם לא חשיב רה"י דהא לית ליה מחילות ולא חלק רשות ומשני שצייס מכתפים עליו על נטיית הנוף הנמוכה מי' דהוי רה"ר כדעולא וקיימא לן צמושיט מרה"י לרה"י דרך אור רה"ר אפילו למעלה מעשרה חייב דתנן

צהורק (שם 97 טז). היו שמהין צדיטוא אחת הזורק פטור והמושט חייב שכן היתה עבודת הלויס ונראה דלאו מושט הוא אלא מעציר את העירוב רשות חוץ לד' אמות וחייב אפילו זה כנגד זה כדאמר צהורק (שם 97 טז). א"ר אלעזר המוציא משוי למעלה מעשרה חייב שכן משא צני קהת ומקום עקירתו והנחתו הוי רה"י וקשה אכתי אי ציני זריק ליה עד נגד מקום השציתה דזורק פטור ור"י מפרש והא אי ציני מייתי ליה דרך עליו היינו שניחנו על הנטייה שהיא כרמליה וחזור וצינאו לעיקרו של אילן שהוא מקום שצייתמו ממש ומשני שצייס מכתפין עליו דהשתא לא מצי מנח ליה על נטייה דהוי מוציא מרה"י לרה"ר והואיל ואי ציני זריק ליה עד נגד מקום השציתה ליכא למימר דכי זריק ליה נמי אכתי לא הוה עירוב אלא משום דד' אמות חשיב רה"י ועולה עד לנקיע וכולי האי ודאי לא אמרינן הואיל אך קשה דאכתי משכחת לה דאינו חייב כגון צוה עוקר וזה מניח (ז) אי נמי דכי מצי ליה עד מקום הנטייה יניח על ידו או על כחופי למעלה מי' דהא דמחייב צהורק מעציר למעלה מעשרה היינו דוקא דלא נח למעלה מעשרה דהכי מוקי לה היא דפ"ק דשבת (97 טז): גבי אסקופה דאם נטול ונתן שלשתן פטורין ופריך נימא תהוי מיוצתא דרצב דאמר המעציר חפץ כו' ומשני הסם לא נח הלא נח ונראה לי דצבל ציני כיון דצקל יצא לנידי איסור דאורייתא אפילו רבי מודה דגזרו עליו צין השמשות כדאמרין לקמן (97 טז): גבי קנה דרכין דגזר שמה יקטום: אי דאית ביה ארבעה כי נתנו בכלכלה מאי הוי. דכיון דהאילן רשות היחיד הוה ליה כלכלה חורי רה"י וצחוריו רשות היחיד אין לחוש אם גדיים צוקעין צו: וברב"ה משצייתמו א"ר. פירש"י אף על גב דצראשו הוי ד' לא הוי רה"י הואיל ואין צמתיו רוחב ד' ולא הוי רה"י אלא אם כן סמוך להיות רחב ארבעה צמוך ג' הסמוכין לארץ ולא נראה דצבלהי פ' הזורק (שבת 97 קה). אמר עמוד גובה י' וצראשו רחב ארבע אס למטה (י) רוחב כותל שלשה זרק ונה על גביו חייב כיון דרוחב שלשה לא צקעי גדיים וצריך לומר צאין צמתיתו ג' ורבי

עירובו ואמרין ליה רצנן הואיל וסוף סוף אסור ליעולו שצבת משום הוה שקיל לעירובין אפילו שצבת ככלכלה הוא דמשחמט שהוא ינידי אילן ופולגתא היא צפ' מי שהשחין (שבת 97 קד): איכא למ"ד אסור ואיכא למ"ד מותר ואשתא נימא מהכא צדדין אסורין וניהוי דשרי כיווד צמקום רציס וניהוי דך מתמיה סייעתא למאי דפסקיה חסם הלכתא צדדין אסורים: אלא ארישא. קיימי רצנן דקאמר רבי נתנו צאלין למטה מעשרה עירובו עירוב ואסור ליעולו ואמרין ליה רצנן אע"ג דהוא ועירובו צרה"ר ט' כיון דאסור ליעולו שצבת משום אילן אסור ליעולו צין השמשות שהוא ספק ואין עירובו עירוב: אי לית ביה ארבעה. רוחב: מקום פטור הוא. דכל פחות מרוחב ד' ק"ל ציציאות השבת דלא הוי רשות צפני עממו וצטל אלל רה"ר ואלל רה"י אם עומד צינייהן כדאמרין (טז 97). עומד דאם על האסקופה נוטל מן העני ונותן לו מעטל הבית ונותן לו ואפילו איסורא דרצנן ליכא והכא כי נתנו למעלה מעשרה לאו צרה"י הוא ואמאי אין עירובו עירוב הרי יכול ליעולו לרשות הרציס: ואי דאיש ציה ד'. ומשום הכי קאסר ליה רישא אסיפא אמאי מהני ליה ככלכלה הא רשות היחיד הוא ואסור: רישא דאיש ציה ד'. ומשום הכי למעלה מי' אין עירובו עירוב דהוא צרה"ר ועירובו צרה"י: סיפא דלויס צמ"ד. ומשום הכי לאו רה"י היא. וכלכלה דנקט משום דרבי סבר לה כו' יהודה דאמר [ע"כ] עירוב המונח למעלה מי' לא הוי עירוב ואפילו נתכוין לשבות למעלה אלא אי"כ מונח על גבי מקום ארבעה הלכך אי לאו כלכלה ליכא עירוב על גבי מקום ארבעה אלא כלכלה משלימתו לארבעה: